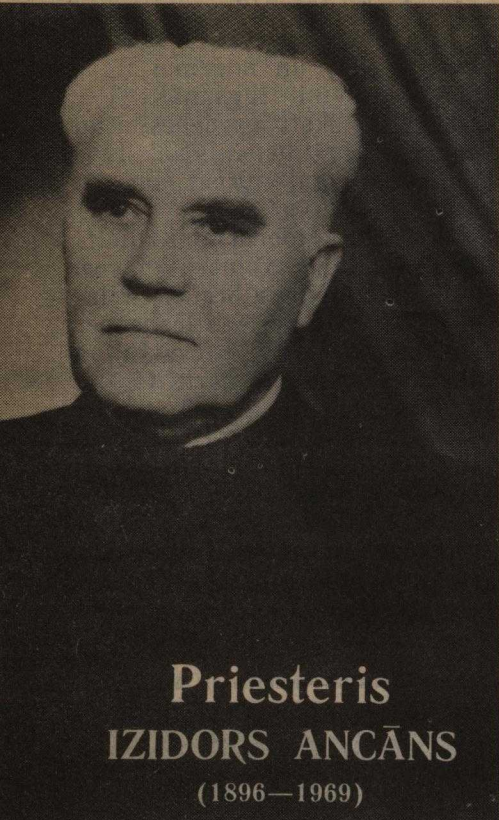

Priesteris
IZIDORS ANCĀNS
(1896—1969)

Teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts Izidors Ancāns dzimis 1896. gada 16. jūlijā Līvānu draudzes Mārkalna sādžā. Viņa vecāki Gabriels un Anna bija zemkopji. Izidors, kā viņš pats raksta savās atmiņās, dzimis rīdā, jo tajā laikā tēvs ar brāli bija sadalījuši zemi un māju cēla citā vietā. Jau agrā bērnībā Izidors izrādīja lielu interesi par grāmatām. Tēvs, līnūs kuldīdams, stāstīja pasakas, bet māte, vērpjuma dziju, dziedāja tautas dziesmas.

1906. gadā Izidoru Līvānu baznīcā, kur tolaik kalpoja prāvests Vitālijs Treibso, pielauda pie pirmās svētās komūnijas. Jau nākamajā gadā zēns uzsāka mācības 1. pakāpes pamatskolā Dubnas kreisajā krastā, Muktupāve-

los. Daudz grūtību zēnam bija jāpārvar, lai pārklātu pāri upei, sevišķi palu laikā.

1910. gadā viņš pabeidza 3-klasīgo skolu un līdz 1914. gadam mācījās Līvānu skolā.

1914. gada 11. jūnijā jauneklīs, sajuzdams aicinājumu uz garīgo kārtu, iestājās Pēterpils Garīgajā seminārā.

1916. gada 5. martā Izidors saņēma četras zemākās svētības.

Visapkārt plosījās Pirmais pasaules karš un piedevām vēl revolūcija Krievijā. Sakarā ar šiem notikumiem un paredzēto Garīgā semināra slēgšanu Izidors aizgāja no semināra un nākamajā gadā iestājās poļu leģionā. No Pēterpils leģionu pārsūtīja uz Baltkrieviju un izformēja. Ancāns pārbrauca uz Daugavpili un uzsāka dienestu krievu armijā, kur viņu norīkoja darbam kancelejā. Taču politiskie notikumi strauji virzījās uz priekšu. 1920. gadā poļi ieņēma Daugavpili un Izidoru saņēma gūstā.

Pēc atbrīvošanās viņš atgriezās dzimtenē un uzsāka darbu Ludzas pilsetā par valdes sekretāru.

Pēc Garīgā semināra nodibināšanas Aglonā I. Ancāns tani iestājās un 1922. gada 1. aprīlī tika iesvētīts par priesteri.

Tā paša gada Baltajā svētdienā — svētā Jura dienā Līvānu dievnamā notika sen nebijušas svinības — jauniesvētītā priesterā I. Ancāna pirmā Svētā Mise viņa dzimtajā draudzes baznīcā, klātesot vecākiem un lielam ticīgo pulkam.

Pirmā darba vieta jaunajam priesterim bija pie dekāna P. Apšīnieka Vilakā. Otrs nomināts bija uz Nautrāniem pie dekāna Gr. Zača. Pēc ierašanās Nautrānos pienāca jauns norīkojums — uz Aglonu. Tur par draudzes prāvestu kalpoja D. Jasinskis. Tā kā prāvestam bija daudz pienākumu biskapa kūrījā, Ancāns Aglonā pildīja vikāra un prāvesta pienākumus.

1923. gada 14. novembrī viņš saņēma biskapa A. Springoviča norīkojumu doties uz Romu studēt teoloģiju un Svētos Rakstus. Nepilni seši gadi pagāja studijās, un 1929. gada jūlijā I. Ancāns nokārtoja pēdējos eksāmenus un laimīgi atgriezās Rīgā jau kā

teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts.

Bīskaps viņu nozīmēja par profesoru Rīgas Garīgajā seminārā.

1933. gadā Ancānu nosūtīja par Aglonas ģimnāzijas inspektoru, bet nākamajā gadā — par skolu kapelānu Ludzā. Savukārt Izglītības ministrija 1935. gadā viņu iecēla par Krāslavas ģimnāzijas direktoru.

Būdams pedagogs, Izidors Ancāns mēdza sacīt: «Jaunā paaudze, kad izaugs par krietniem pilsoņiem, plašāk parādīs Latviju pasaulei.»

1940. gada 12. oktobrī, kad Latvijā jau bija ienākusi krievu armija, viņu atbrīvoja no direktora pienākumiem.

Vācu okupācijas laiku viņš pavadīja Krāslavā, kur palīdzēja sakārtot izpostīto baznīcu, svētā Donata kapelu u. c.

1942. gada decembrī metropolīts A. Springovičs viņu nozīmēja par skolu kapelānu Varakļānos pie dekāna K. Kalinkas. Bet jau 1943. gada jūlijā I. Ancāns uzsāka strādāt Daugavpilī. Tajā pašā gadā viņš ieradās Jelgavā, kur pārdzīvoja Jelgavas briesmīgo bombardēšanu. Skaista un arhitektoniski savdabīgā Jelgavas katoļu baznīca bija pārvērsta drupās.

Pamazām atjaunojās dzīve karā izpostītajā Jelgavā. Taču sākās I. Ancāna ciešanu gadi, kas plaši aprakstīti viņa atmiņās.

1950. gada 29. maijā viņu apcietināja un tā paša gada 2. decembrī notiesāja «par dzimtenes nodevību» ar brīvības atņemšanu uz 10 gadiem, izsūtījumu un mantas konfiskāciju.

1956. gada 29. maijā viņš atgriezās Latvijā un kalpoja par prāvestu Kuldīgā, bet 1966. gadā tika iecelts par Jelgavas dekānu un Rīgas Garīgā semināra rektoru.

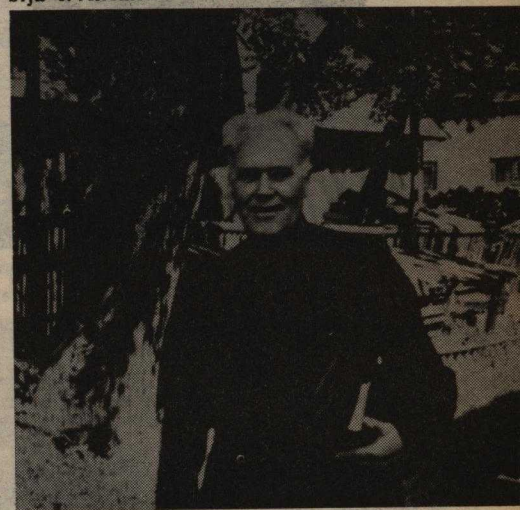
Taču daudzie pārdzīvojumi un ciešanu ceļš bija stipri iedragājis viņa veselību. 1969. gada 12. jūlijā dekāns I. Ancāns pārkāpa mūžības sliekšni.

Apbedīšana notika 16. jūlijā — Dievmātes Skapuliera dienā, arī nēlaika dzimšanas dienā, kad pirms 73 gadiem viņš bija ieraudzījis dzimtajā Latgales silto sauli un «dzidrās debesis».

Sēru dievkalpojumu vadīja bīskaps

(vēlāk kardināls) J. Vaivods. Apbedīšana notika Jelgavas vecajos kapos, piedaloties pāri par 60 garīdzniekiem un kuplam ticīgo skaitam.

Kā cilvēks dekāns I. Ancāns bija ļoti draudzīgs, sabiedrisks un atsaucīgs. Viņš bija viegli pieejams un izpalīdzīgs. Tāpēc viņu cienīja ticīgie un sevišķi jaunatne. Novēroju, ka Garīgā semināra audzēkņi allaž brīvos brīžos pulcētos viņu grupējās ap savu iemīļoto rektoru draudzīgās pārrunās, jo jaunatnei, sevišķi Garīgajā seminārā, bieži rodas daudz neskaidru jautājumu, uz kuriem vislabāk spēja atbildēt augsti izglītais sirmgalvis, kāds bija I. Ancāns.

1991. gada 9. jūlijā I. Ancānu reabilitēja. Rehabilitācijas apliecību parakstīja toreizējais ģenerālprokurora vietnieks (tagad ģenerālprokurors) Jānis Skrastiņš.

Sogād pāiet 100 gadu, kopš dzimis I. Ancāns. Šim notikumam gatavojas viņa bijušie audzēkņi, Garīgā semināra profesori ar rektoru V. E. bīskapu A. Justu priekšgalā, gatavojas dzimtā Līvānu draudze un Jelgavas draudze, kur atrodas viņa atdusas vieta.

Lai mūsu lūgšanas un svētās komūnijas tiek veltītas par šī izcilā priesterā dvēseles mieru!

A. BUDZE, prāvests Tilžā